

biztosítani az iskolában az ösztönszerű, benső-szemléleti és a természet szemlélet rajzoktatásnak, a korszerű lélektan követelményeinek megfelelően.

Jánoska Tivadar.

Koltai István: A csurgói m. kir. áll. tanítóképző-intézet története. Szeged, 1933. (Közlemények a Szegedi M. Kir. Ferencz József-Tudományegyetem Pedagógiai-Lélektani Intézetéből, 31. sz.) 160 oldal.

Koltai István könyve egy 64 évig (1869—1933) működött magyar kultúrintézet érdekesen, tanulságosan, tudományos alapossággal megírt életrajza. A csurgói intézeti a kiegyezés után létesített első magyar tanítóképzők közé tartozott. Alapítója Eötvös József báró kultuszminiszter. A déli végeken, mostoha körülmények közt szolgálta a tanítóképzés nagy nemzeti fontosságú feladatát. Élete szakadatlan küzdelem, végül nincs megfelelő épülete, tanulóothona. Küzdött e hiányok megszüntetéséért, végül már csak pusztá létéért, fennmaradásáért, de a trianoni nyomorúság idején mégis bezárultak kapui. A kultuszkormányt a takarékoság és a tanítói túltermelés készítette 1933-ban az intézet megszüntetésére.

Koltai főképp e küzdelem feltárására törekedett munkájában. Könyve is az intézet évtizedes, hasztalan küzdelmének jegyében tagolódik nagyobb fejezetekre: I. Küzdelem önálló iskolaépületért. — II. Küzdelem internátusért. — III. Küzdelem az intézet áthelyezéséért. — IV. Küzdelem az intézet megszűnése ellen Közben megismerkedünk az intézet vezetőivel, tanári testületével s ennek tevékenységével, a növendékekkel, elhelyezésük, ellátásuk körülményeivel, a nevelés és tanítás módjaival, eszközeivel, eredményeivel. A könyv minden részlete elsősorban helyi vonatkozású, de a szerző arra is nagy gondot fordít, hogy monográfiája, a csurgói intézet sajátos élete a magyar tanítóképzés egyetemes keretében jelenjék meg. Így látjuk, hogy a magyar tanítóképzés terén az évtizedek során jelentkező törekvések, újítások mikép valósultak meg a csurgói intézetben. Az oktató- és nevelőmunka, intézeti szellem, vezetők, tanárok és növendékek lelki kapcsolatainak feltárása mellett aprólékos statisztikai adatok, táblázatok teszik teljessé, reális színezetűvé Koltai monográfiáját. Mindezekről tanuskodnak, hogy a szerző a rendelkezésére álló forrásanyagot lelkiismeretesen, nagy szorgalommal aknázta ki.

A csurgói tanítóképző-intézet történetéről, küzdelméről egységes és teljes képet nyújt Koltai könyve. Érdekes és hasznos olvasmány a magyar közoktatástügy fejlődése iránt érdeklődők, a tanítóképzés jelenlegi munkásai s az intézet volt tanítványai számára egyaránt. A magyar tanítóképzés történetének hiányos irodalmában pedig Koltai monográfiája, mint alapos részlettanulmány, különösen értékes forrásul szolgál majdan annak, aki tanítóképzésünk történetének lehető teljes megírására vállalkozik. Ebből a szempontból kívánatos lenne, ha Koltai példáját a tanítóképzés munkásai közül mennél többen követnék más, élő intézetek történetének megírásával.

Dr. Mezősi Károly.